

www.ketab.ir

انتشارات انقلاب اسلامی

ره‌نامه‌ی ۸؛ پیامبر (صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم)

به کوشش: معاونت پژوهش و آموزش مؤتسه‌ی پژوهشی فرهنگی انقلاب اسلامی

ناشر: انتشارات انقلاب اسلامی

وابسته به دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله‌العظمی‌خامنه‌ای (مدظله‌العالی)

چاپ اول: پاییز ۱۴۰۲

شمارگان: ۲۵۰۰ نسخه

شابک کتاب: ۹۷۸-۶۲۲-۷۴۹۱-۷۸-۴ شابک دوره: ۹۷۸-۶۲۲-۷۴۹۱-۷۱-۵

نشانی: تهران، خیابان جمهوری اسلامی، خیابان فلسطین جنوبی، خیابان شهید صالحی، شماره‌ی ۲۶

مرکز پخش: ۰۲۱۶۶۴۰۵۱۰۰

پست الکترونیک: ۰۲۵۳۷۷۰۲۸۵۲ فروشگاه مشهد: ۰۵۱۳۲۲۸۱۲۲۵-۷

وبسایت: www.KhameneiBook.ir

پست الکترونیک: Info@Book-khamenei.ir

سامانه‌ی پیام کوتاه: ۱۰۰۰ ۲۰ ۱۲۰

ویرایش این کتاب بر اساس قواعد ویرایش اسلامی

دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله‌العظمی‌خامنه‌ای (مدظله‌العالی) انجام شده است.

سرشناسه: خامنه‌ای، سیدعلی، رهبر جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۱۸ -

عنوان و نام پدیدآور: ره‌نامه‌ی ۸؛ پیامبر (صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم)

مشخصات نشر: تهران: انتشارات انقلاب اسلامی، ۱۴۰۲

شابک دوره: ۹۷۸-۶۲۲-۷۴۹۱-۷۱-۵

شابک کتاب: ۹۷۸-۶۲۲-۷۴۹۱-۷۸-۴

موضوع: خامنه‌ای، سیدعلی، رهبر جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۱۸ - بیانات و سخنرانی‌ها

موضوع: خامنه‌ای، سیدعلی، رهبر جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۱۸ - دیدگاه درباره‌ی پیامبر (صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم)

موضوع: جوان

رده‌بندی کنگره: ۱۴۰۲ ت ۷ خ ۲۹۵ / ۱۰۲ BP

رده‌بندی دیویی: ۲۹۷ / ۱۸

شماره‌ی کتاب‌شناسی ملی: ۴۶۷۹۵۲۳

مقدمه

«ره‌نامه» مجموعه‌ای است شامل چهل دفتر، که مبانی، ارزشها و اصول اسلام ناب محمدی (صلی الله علیه وآله وسلم) را با توجه به نیازها، پرسش‌ها و چالشهای دوران معاصر تبیین میکند و از خلال دیدگاه‌های اندیشمندانه و ژرف‌نگر حضرت آیت الله العظمی خامنه‌ای (مدظله العالی) به ترسیم اندیشه و سلوک یک جوان مؤمن انقلابی میپردازد.

سرلوحه‌ی این دفتر، حکمتهای جاودانه‌ی قرآن کریم و احادیث اهل بیت (علیهم السلام) است که دو امانت پیامبر اعظم (صلی الله علیه وآله وسلم) در میان امت اسلامی است و آغاز هر دفتر، مسامحه‌های حکیمانه‌ی بنیان‌گذار انقلاب اسلامی است که بی نام او این انقلاب در هیچ جای دنیا شناخته شده نیست و بدون نقشه‌ی راه او استمرار و تکامل انقلاب تحقق نخواهد یافت.

ره‌نامه عرصه‌ی گسترده‌ای از موضوعات گوناگون را در بر میگیرد که در زندگی فردی، خانوادگی و اجتماعی جوانان مورد نیاز است و میتواند شاکله‌ی فکری و رفتاری آنان را ترسیم کند. این موضوعات از درنگ در موقعیت و ظرفیتهای یک جوان مؤمن و اندیشه‌ورز آغاز میشود و در سیری منطقی به ساحت‌های

اعتقادی، اجتماعی، سبک زندگی، مباحث تربیتی و اخلاقی، سیاسی و انقلابی در لایه‌ها و سطوح مورد نیاز می‌پردازد و در نهایت به نقطه‌ی اوج و آرمان همه‌ی مجاهدتها می‌رسد و بر آن است که در ترسیم طرح‌واره‌ی کلی از اندیشه‌ی نظری و علمی انقلاب، فرایند تعالی و صیروت علمی و عینی مخاطب خود را تسهیل و تسریع سازد.

ره‌نامه تنها برای خواندن و حداکثر یادداشت‌برداری و حفظ کردن مطلب نیست، بلکه بسته‌ای است برای تفکر و درنگ در اساسی‌ترین مفاهیم مورد نیاز و ناظر به تکالیف عملی جامعه‌ی مخاطب و زمینه‌ساز دستیابی به بصیرت عمیق و پایبندی درونی به مبانی و ارزشهای انقلاب اسلامی، به مثابه یک کلیت و گفتمان و گامی مهم و اساسی برای شناخت و تحقق بیانیته‌ی گام دوم انقلاب اسلامی شکوفایی مردم ایران.

بیانیته‌ی «گام دوم انقلاب» تجدید مطلعی است خطاب به ملت ایران و بویژه جوانان که به مثابه منشوری برای «دومین مرحله‌ی خودسازی، جامعه‌پردازی و تمدن‌سازی» خواهد بود. این گام دوم، انقلاب را به «آرمانهای بزرگش که ایجاد تمدن نوین اسلامی و آمادگی برای طلوع خورشید ولایت عظمی (ارواح‌افدا) هست»، نزدیک خواهد کرد.

ره‌نامه در چهل دفتر، جوان مؤمن، دانا و انقلابی را برای طی مسیر بلند و شکوهمند از خودسازی و جامعه‌پردازی به تمدن‌سازی و آمادگی برای ظهور همراهی میکند.

قاعده‌ی حاکم بر تألیف و تدوین ره‌نامه، پایبندی متن به نصّ

گفتار یا نوشتار رهبر حکیم انقلاب اسلامی بوده تا حتی المقدور از هرگونه تحلیل یا برداشت نادرست پیشگیری شده و با اقتباس از خلال دیدگاه‌های معظّم‌له، برجسته‌ترین محورها و نکات مورد تأکید ایشان ارائه گردد.

برای تألیف و تدوین هر یک از دفاتر چهل‌گانه، علاوه بر تلاش پژوهشی نویسندگان محترم برای مطالعه‌ی کامل مطالب مرتبط با موضوع و انتخاب مطالب اهم و مورد نیاز و ساختاردهی آن، نظرات ارزیابان علمی مدّ نظر بوده است. با توجه به محدودیت حجم هر دفتر، طبعاً امکان پرداختن به بسیاری از نکات و ظرایف مباحث و بیانات رهبری معظّم مقدور نبوده است، از این رو مخاطب ارجمند این دفاتر، خود را بی‌نیاز از مراجعه به متن کامل بیانات و نوشتارهای ایشان نمی‌بیند.

از مؤلف محترم این دفتر جناب آقای محمدباقر پورامینی و شورای محترم علمی و تمام عزیزانی که در تهیه و تولید این مجموعه نقش داشته‌اند تشکر و قدردانی نموده و در پیشنهادها و نظرات خوانندگان ارجمند برای تکمیل این طرح استقبال می‌کنیم.

معاونت پژوهش و آموزش

مؤسسه‌ی پژوهشی فرهنگی انقلاب اسلامی

---

۱. این مجموعه مشتمل بر بیانات حضرت آیت‌الله العظمی خامنه‌ای (مدظله‌العالی) تا پایان سال ۱۳۹۷ می‌باشد.

مفهرست

۱۳	..... آیات و روایات
۱۵	..... درآمد
۱۷	..... سرمشق

۲۱	..... فصل اول: جایگاه و شأن پیامبر (صلی الله علیه وآله وسلم)
۳۷	..... فصل دوم: برگه‌هایی از زندگی پیامبر (صلی الله علیه وآله وسلم)
۵۱	..... فصل سوم: سیره‌ی پیامبر (صلی الله علیه وآله وسلم)
۶۳	..... فصل چهارم: اسوه‌ی حسنه
۷۵	..... فصل پنجم: حکومت پیامبر (صلی الله علیه وآله وسلم)
۹۱	..... فصل ششم: جانشینی پیامبر (صلی الله علیه وآله وسلم)
۱۰۳	..... فصل هفتم: دفاع از پیامبر (صلی الله علیه وآله وسلم)
۱۱۳	..... فصل هشتم: اُمت اسلام
۱۲۵	..... فصل نهم: وحدت اسلامی
۱۴۱	..... فصل دهم: پیامبر (صلی الله علیه وآله وسلم)؛ پشتوانه‌ی انقلاب اسلامی

{ آیات و روایات }

□ «يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ شَاهِدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًا. وَدَاعِيًا إِلَى اللَّهِ بِأَذْنِهِ وَسِرَاجًا مُنِيرًا»

«ای پیامبر ما تورا [به سَمَت] گواه و بشارتگر و هشداردهنده فرستادیم. و دعوت‌کننده به سوی خدا به فرمان او و چراغی تابناک.»

سوره ی احزاب، آیات ۴۵ و ۴۶

□ «لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِنْ أَنْفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُمْ بِالْمُؤْمِنِينَ رَءُوفٌ رَحِيمٌ»

«قطعاً برای شما پیامبری از خودتان آمد که بر او دشوار است شما در رنج بیفتید؛ به [هدایت] شما حریص و نسبت به مؤمنان دلسوز مهربان است.»

سوره ی توبه، آیه ی ۱۲۸

□ «إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ أَدَبٌ نَبِيَّهُ فَأَحْسَنَ آدَبُهُ فَلَمَّا أَكْمَلَ لَهُ الْأَدَبَ قَالَ إِنَّكَ لَعَلَى خُلُقِي عَظِيمٌ ثُمَّ فَوَّضَ إِلَيْهِ أَمْرَ الدِّينِ وَالْأُمَّةِ لِيَسُوَسَ عِبَادَهُ فَقَالَ عَزَّ وَجَلَّ مَا آتَاكُمْ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ

عَنْهُ فَاتَّهَوْا وَإِنَّ رَسُولَ اللَّهِ كَانَ مُسَدِّدًا مُوَفَّقًا مُؤَيَّدًا بِرُوحِ الْقُدْسِ لَا يَزِلُّ وَلَا يُخْطِئُ فِي شَيْءٍ مِمَّا يَسُوسُ بِهِ الْخَلْقَ فَتَأَدَّبَ بِآدَابِ اللَّهِ»
 امام صادق (علیه السلام): «خداوند عزوجل پیامبرش را تربیت کرد و نیکو تربیتش کرد و چون ادب و تربیت او را به کمال رساند، فرمود: «همانا تو دارای خوبی والا هستی.» آنگاه، کار دین و اقامت را به او واگذار کرد تا بندگان او را تربیت و اداره کند. پس فرمود: «آنچه پیامبر به شما فرمود، به کار گیرید و از آنچه شما را از آن نهی کرد، بازایستید.» پیامبر خدا، هدایت شده و توفیق یافته بود و به وسیله «روح القدس» تأیید و کمک میشد. در هیچ امری از امور اداره‌ی مردم، دچار لغزش و خطا نمیشد؛ چرا که آراسته به آداب الهی بود.»

بحار الانوار، ج ۱۷، ص ۴، ح ۳

□ «كَانَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) يَأْكُلُ أَكْلَ الْعَبْدِ وَيَجْلِسُ جَلوسِ الْعَبْدِ وَيَعْلَمُ أَنَّهُ عَبْدٌ»
 «رسول خدا (صلی الله علیه وآله) مانند بنده میخورد و چون بنده می‌نشست و میدانست که بنده است.»

بحار الانوار، ج ۶۳، ص ۴۱۹

درآمد

در مسئله‌ی مبعث یک نکته‌ای وجود دارد و آن، این است که از ارسال رسل، فرستادن پیامبران-که برای هدایت بشر است- در قرآن مکرر در مکرر تعبیر شده است به بعثت، برانگیختن؛ ارسال رسل را در قرآن تعبیر میکند به «بعثت»؛ «لَقَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ إِذْ بَعَثَ فِيهِمْ رَسُولًا»؛ «هُوَ الَّذِي بَعَثَ فِي الْأُمِّيِّينَ رَسُولًا»؛ «وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا» نکته‌ی مهمی است: «بعثت» است، برانگیختن است، یک حرکت معمولی در آموزش نیست. پیغمبری که در جامعه‌ای ظهور میکند، فقط این نیست که آمده تا یک چیزهایی را به مردم یاد بدهد؛ بله، «يُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ» هست، «يُزَكِّيهِمْ» هست، اما همه‌ی اینها در قالب یک بعثت است. در قالب یک حرکت عظیم است. بعثت یعنی برانگیختگی.

۱. سوره‌ی آل عمران، بخشی از آیه‌ی ۱۶۴، «به یقین، خدا بر مؤمنان منت نهاد [که] پیامبری از خودشان در میان آنان برانگیخت.»
۲. سوره‌ی جمعه، بخشی از آیه‌ی ۲، «او است آن کس که در میان بی سوادان، فرستاده‌ای از خودشان برانگیخت.»
۳. سوره‌ی نحل، بخشی از آیه‌ی ۳۶، «و در حقیقت، در میان هراقتی فرستاده‌ای برانگیختیم.»
۴. از جمله سوره‌ی بقره، بخشی از آیه‌ی ۱۲۹، «کتاب و حکمت به آنان پیاموزد.»
۵. همان، «پاکیزه‌شان کند.»
۶. در دیدار مسئولان نظام و سفرای کشورهای اسلامی ۱۴/۰۱/۱۳۹۸

در بعثت آنچه لبّ مطلب است عبارت است از توحید؛ توحید یعنی عبودیت خدای متعال به صورت انحصاری؛ یعنی هواها، هوسها، شهوتها، غضبها بر زندگی انسان حاکم نباشد؛ یعنی دیکتاتوری‌ها، استبدادها، منیته‌ها اداره‌کننده‌ی زندگی انسان نباشند؛ منشأ مدیریت زندگی انسان عبارت باشد از علم الهی و قدرت الهی و رحمت الهی و فیض الهی و هدایت الهی؛ این معنای توحید است.^۱

حقیقتاً امروز بشریت از همیشه محتاج‌تر است برای فهم کردن معنای بعثت و حقیقت بعثت.

قرآن کریم این آیه‌ی شریفه‌ی «لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِنْ أَنْفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُمْ» را خطاب به همه‌ی بشریت فرموده است که ترجمه‌ی آخر [آن] «بِالْمُؤْمِنِينَ رَءُوفٌ رَحِيمٌ» است.^۲ اما رنج بشریت، مشکلات زندگی انسانها و جوامع بشری گران است بر جان مبارک پیغمبر اسلام، «حَرِيصٌ عَلَيْكُمْ»؛ مشتاق هدایت آنها و مشتاق سعادت آنها است. بعثت برای همه‌ی انسانها است. امروز ما به معنای بعثت احتیاج داریم؛ بشریت احتیاج دارد، بخصوص امت اسلامی.^۳

۱. در دیدار مسئولان نظام و سفرای کشورهای اسلامی ۱۳۹۷/۰۱/۲۵

۲. سوره‌ی توبه، آیه‌ی ۱۲۸، «قطعاً برای شما پیامبری از خودتان آمد که براو دشوار است شما در رنج بیفتید؛ به [هدایت] شما حریص، و نسبت به مؤمنان دلسوز و مهربان است.»

۳. در دیدار مسئولان نظام و سفرای کشورهای اسلامی ۱۳۹۵/۰۲/۱۶

ذات مقدّس حق تعالی که غیب است و در عین حال ظاهر است، مستجمع همه‌ی کمال به طور غیر متناهی است، در رسول اکرم متجلّی است به تمام اسماء و صفات و در قرآن متجلّی است به تمام اسماء و صفات. و روز بعثت روزی است که خدای تبارک و تعالی، موجود کاملی که از او کامل‌ترین است و نمیشود باشد مأمور کرد که تکمیل کنند موجودات را.

رسول خدا (صلی الله علیه و آله) که علمش از وحی الهی مأخوذ بود و روحش به قدری بزرگ بود که یک‌تنه غلبه بر روحیات میلیون‌ها میلیون بشر کرد، تمام عادات جاهلیت و ادیان باطله را زیر پا گذاشت و نسخ جمیع کتب کرد و ختم دایره‌ی نبوت به وجود شریفش شد، سلطان دنیا و آخرت و متصرّف در تمام عوالم بود باذن الله.

میخواهم عرض کنم به آقایان که معرّف رسول اکرم، قرآن است.

-
۱. سخنرانی امام خمینی (ره) در جمع مدیران صندوقهای قرض الحسنه ۱۳۵۹/۳/۲۱، مندرج در صحیفه‌ی امام (ره)، ج ۱۲، ص ۴۱۹-۴۳۰
  ۲. چهل حدیث، ص ۹۵

همان طور که خود رسول اکرم و حضرت صادق (سلام الله علیه) [و] ولی الله اعظم جلوه‌ی تامّ حق تعالی هستند، قرآن هم همان طور است. قرآن هم جلوه‌ی تامّ خدای تعالی است؛ یعنی، با همه‌ی اسماء و صفات، تجلّی کرده است و ولی الله اعظم و رسول اکرم را با آن اشراقهایی که ما ازش اطلاع نداریم و با همه‌ی اسماء و صفات، محقّق کرده است. و همین طور ولی الله اکرم حضرت صادق و سایر ائمه را، لکن معرّف ایشان خود کتاب الهی است؛ یعنی، هر کس هر چند در این کتاب مقدّس دقّت کند و توجّه داشته باشد، بیشتر مطلع میشود که آورنده‌ی او کیست و چه جور آدمی است.^۱

قیام برای خدا است که خاتم التّبیین (صلی الله علیه وآله) را یک‌تنه بر تمام عبادات و عقاید جاهلیّت غلبه داد و بتها را از خانه‌ی خدا برانداخت و بجای آن توحید و تقوا را گذاشت و نیز آن ذات مقدّس را به مقام «قَاتِلِ الْفَاسِقِينَ أَوْ أَدْنَى» رساند.^۲

پیغمبر اسلام (صلی الله علیه وآله وسلم) همان طوری که برای مؤمنین رحمت و دلسوز بود، برای کفّار هم بود. دلسوز بود برای کفّار؛ یعنی متأثر میشد که این کفّار به کفر خودشان باقی باشند، و منتهی به آتش جهنّم بشوند؛ برای آنها دلسوزی میکرد. دعوتش برای این بود که نجات بدهد این اشخاص کافرا، آن اشخاص عاصی را.

۱. سخنرانی امام خمینی (ره) در جمع مسئولین نظام، ۱۳۶۶/۸/۱۹، مندرج در صحیفه‌ی امام (ره)، ج ۲۰، ص ۴۰۸-۴۱۳
۲. سوره‌ی نجم، بخشی از آیه‌ی ۹، «به قدر [طول] دو [انتهای] کمان یا نزدیک‌تر.»
۳. پیام امام خمینی (ره) به ملت ایران ۱۳۲۳/۲/۱۵، مندرج در صحیفه‌ی امام (ره)، ج ۱، ص ۲۱-۲۳

خدای تبارک و تعالی خطاب میفرماید که «مثل اینکه میخواهی خودت را بکشی برای اینها که اینها ایمان نیاورده‌اند.»! همچو متأثر بود که اینها چرا ایمان نمی‌آورند، اینها چرا نجات پیدا نمیکنند، اینها چرا؟ وقتی که یک دسته‌ای را در یک جنگی - در... تاریخ هست - که بسته بودندشان و می‌آوردند از کفار، میفرمود که ما اینها را باید با زنجیر وارد بهشت کنیم! حالا باید این طور بیاوریم و هدایتشان بکنیم. نور هدایت بود. همان طوری که با مؤمنین سر صلح و صفا داشت، با دیگران هم داشت؛ مگر آنهایی که یک غده‌ی سرطانی بودند که باید کنده بشوند؛ از جامعه باید کنار بروند. برکت وجود رسول اکرم برکتی است که در سرتاسر عالم از اوّل خلق تا آخر یک همچو موجود بابرکت نیامده است و نخواهد آمد. اشرف موجودات و کامل انسانها و بزرگ‌تر مربّی بشر؛ این وجود مبارک است.^۲

زمانها خودشان هیچ مزیتی ندارند بعضی بر بعضی؛ زمان یک موجود ساری متحرک است، متعین و هیچ فرق مابین قطعه‌ای با قطعه‌ای دیگر نیست. شرافت زمانها یا نحوست زمانها به واسطه‌ی قضایایی است که در آنها واقع میشود. اگر شرافت زمان به واسطه‌ی حادثه‌ای است که در آن زمان واقع میشود، باید عرض کنم که روز بعثت رسول اکرم در سرتاسر دهر، «مِنَ الْأَزَلِ إِلَى الْآبَدِ»،

-
۱. سخنرانی امام خمینی (ره) در جمع پرسنل کمیته‌ی انقلاب اسلامی منطقه‌ی دوازده تهران ۱۳۵۸/۴/۱۲، مندرج در صحیفه‌ی امام (ره)، ج ۸، ص ۳۷۸-۳۸۲
  ۲. سخنرانی امام خمینی (ره) در جمع هیئت دولت و نمایندگان مجلس ۱۳۵۹/۱۱/۴، مندرج در صحیفه‌ی امام (ره)، ج ۱۴، ص ۷-۲۲

روزی شریف‌تر از آن نیست؛ برای اینکه حادثه‌ای بزرگ‌تر از این حادثه اتفاق نیفتاده. حوادث بسیار بزرگ در دنیا اتفاق افتاده است؛ بعثت انبیای بزرگ، انبیای اولوالعزم و بسیاری از حوادث بسیار بزرگ، لکن حادثه‌ای بزرگ‌تر از بعثت رسول اکرم نشده است و تصوّر هم ندارد که بشود؛ زیرا که، بزرگ‌تر از رسول اکرم در عالم وجود نیست غیر از ذات مقدّس حق تعالی و حادثه‌ای بزرگ‌تر از بعثت او هم نیست؛ بعثتی که بعثت «رسول ختمی» است و بزرگ‌ترین شخصیت‌های عالم امکان و بزرگ‌ترین قوانین الهی. و این حادثه در یک هم‌چو روزی اتفاق افتاده است و این روز را بزرگ کرده است و شریف. و هم‌چو روزی ما دیگر در ازل و ابد نداریم و نخواهیم داشت.

www.ketab.ir

---

۱. سخنرانی امام خمینی (ره) در جمع مدیران صندوقهای قرض الحسنه ۱۳۵۹/۳/۲۱،
مندرج در صحیفه‌ی امام (ره)، ج ۱۲، ص ۴۱۹-۴۳۰